

श्री.जयदिप डाकरे सर श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - पाचवी (19 जुलै) माझा अभ्यास

Subscribe

शासनाच्या 45 दिवसांच्या ब्रीज कोर्ससोबत माझा अभ्यास PDF

शासनाच्या ब्रीज कोर्ससोबत क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा अभ्यासक्रम समाविष्ट

दिवस एकोणीस : ➡

४.

सावरपाडा एक्स्प्रेस : कविता राऊत

टॅस्ट
सोडवा

आपणच घडवतो.'

कोणत्याही खेळाडूसाठी शारीरिक तसेच मानसिक तंदुरुस्तीही महत्त्वाची असते. कविता सरावात कधीच कसूर करत नाही. कविताचे इतर झगमगाटी गोष्टींकडे लक्षही नसते. खेळाचा सराव

चालू असतानाच यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त

विद्यापीठामुळे तिच्या शिक्षणातही खंड पडला नाही. कविता ही तिच्या जीवनप्रवासाची नायिका आहे.

- संतोष साबळे

शब्दार्थ : दुर्गम - जाण्यास कठीण. प्रतिकूल - कठीण. पाडा - आदिवासी वस्ती. अनवाणी - पायात चपला/बहाणा नसणे. दबदबा - दरारा. दिलासा - धीर. कणखर - काटक, मजबूत. दौड - पळण्याचे कसब. फैलावणे - पसरणे. दांपत्य - पति-पत्नी. प्रचिती - अनुभव. गहिरे नाते - दृढ, घट्ट नाते. नागली - नाचणी, एक प्रकारचे धान्य. कसूर - चुकणे.

स्वाध्याय

प्र. १. एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

- (अ) कविताने कोणत्या स्पर्धेत भारताचा दबदबा निर्माण केला?
- (आ) कविताचे पाय कशामुळे कणखर बनले?
- (इ) कविताचे वेगळेपण विजेंद्र सिंग यांनी केव्हा ओळखले?
- (ई) कविता आपल्या त्रासाबद्दल आईला का सांगत नाही?
- (उ) कविता कोणत्या धावपटूला आदर्श मानते?
- (ऊ) कोणत्याही खेळाडूसाठी कोणती गोष्ट महत्त्वाची असते?

प्र. २. दोन-तीन वाक्यांत उत्तरे लिहा.

- (अ) कविता राऊतला 'सावरपाडा एक्स्प्रेस' का म्हणतात?
- (आ) कविताला कशामुळे दिलासा मिळाला?
- (इ) कविता विजेंद्र सिंग यांच्या घरी का राहू लागली?
- (ई) हरसूल, सावरपाडा परिसराला कविताचा अभिमान का वाटतो?
- (उ) आपली लेक खूप मोठी झाली आहे, असे सुमित्राबाईना का वाटते?
- (ऊ) कविताचे आईवडील कविताच्या यशाचे श्रेय विजेंद्र सिंग यांना का देतात?
- (ए) कविताकडून तुम्ही कोणती प्रेरणा घ्याल?

प्र. ३. खालीलप्रमाणे प्रत्यय लावून नवीन शब्द लिहा.

उदा., (अ) पण - वेगळेपण	(इ) पणा - कमीपणा	(उ) इक - आर्थिक
(आ) दार - चमकदार	(ई) पणी - लहानपणी	(ऊ) इत - अखंडित

प्र. ४. खालील शब्दसमूहांचा वाक्यात उपयोग करा.

(अ) दिलासा मिळणे.	(इ) कणखर बनणे.	(उ) नात्यातील चीण गहिरी असणे.
(आ) गराडा पडणे.	(ई) ओढाताण होणे.	(ऊ) वणवण सहन करणे.

प्र. ५. समान अर्थाचे शब्द लिहा.

(अ) माय -	(इ) वळ -	(उ) क्रीडा -
(आ) लेक -	(ई) गहिरे -	(ऊ) वडील -

✚ खालील बेरीज करा.

3. बेरीज व वजाबाकी

□ बेरीज - उजळणी

पुढील उदाहरण अभ्यासा.

क्रिकेटच्या एका सामन्यासाठी पहिल्या दिवशी 23,456 व दुसऱ्या दिवशी 14,978 तिकिटे विकली गेली, तर एकूण किती तिकिटे विकली गेली ?

$$\begin{array}{r} 23456 \\ + 14978 \\ \hline 38434 \end{array}$$

एकूण 38,434 तिकिटे विकली गेली.

उदाहरणसंग्रह 7

खालील बेरजा करा.

$$(1) \begin{array}{r} 40722 \\ + 13819 \\ \hline \end{array}$$

$$(2) \begin{array}{r} 56427 \\ + 10648 \\ \hline \end{array}$$

$$(3) \begin{array}{r} 64027 \\ + 28409 \\ \hline \end{array}$$

$$(4) \begin{array}{r} 33216 \\ + 28540 \\ \hline \end{array}$$

□ सहा व सात अंकी संख्यांची बेरीज

मागील इयत्तेत पाच अंकांपर्यंतच्या संख्यांची बेरीज कशी करायची हे आपण पाहिले आहे. याच पद्धतीने पाचपेक्षा अधिक अंक असलेल्या संख्यांची बेरीज करता येते.

पुढील उदाहरणे अभ्यासा.

बेरीज करा.

उदा. (1) $1,43,057 + 4,21,689$

उदा. (2) $26,42,073 + 7,39,478$

ल	दह	ह	श	द	ए
			1	1	
+	1	4	3	0	5
	4	2	1	6	8
	5	6	4	7	4
					6

दल	ल	दह	ह	श	द	ए
				1	1	
+	2	6	4	2	0	7
	3	7	3	9	4	7
	3	3	8	1	5	5
						1

उदा. (3) $3,12,469 + 758 + 24,092$

$$\begin{array}{r} 312469 \\ + 758 \\ + 24092 \\ \hline 337319 \end{array}$$

उदा. (4) $64 + 409 + 5,13,728$

$$\begin{array}{r} 64 \\ + 409 \\ + 513728 \\ \hline 514201 \end{array}$$

वरील उदाहरणांत हातचे मनात ठेवून बेरीज केली आहे.

+ Add.

3. Addition and Subtraction

□ Addition : Revision

Study the following example.

- ◆ For the first day of a cricket match, 23,456 tickets were sold while 14,978 tickets were sold for the second day. How many tickets were sold in all?

The total number of tickets sold was 38,434.

$$\begin{array}{r}
 23456 \\
 + 14978 \\
 \hline
 38434
 \end{array}$$

Problem Set 7

Add :

(1)
$$\begin{array}{r}
 40722 \\
 + 13819 \\
 \hline
 \hline
 \end{array}$$

(2)
$$\begin{array}{r}
 56427 \\
 + 10648 \\
 \hline
 \hline
 \end{array}$$

(3)
$$\begin{array}{r}
 64027 \\
 + 28409 \\
 \hline
 \hline
 \end{array}$$

(4)
$$\begin{array}{r}
 33216 \\
 + 28540 \\
 \hline
 \hline
 \end{array}$$

□ Addition of six-digit and seven-digit numbers

Last year, you have learnt to add five-digit numbers. Six-and seven-digit numbers can be added using the same method.

Study the following examples.

Add :

Example (1) $1,43,057 + 4,21,689$

L	TTh	Th	H	T	U
			1	1	
+	1	4	3	0	5
	4	2	1	6	8
	5	6	4	7	4
					6

Example (2) $26,42,073 + 7,39,478$

TL	L	TTh	Th	H	T	U
1		1		1	1	
+	2	6	4	2	0	7
	7	3	9	4	7	8
	3	3	8	1	5	5
						1

Example (3) $3,12,469 + 758 + 24,092$

$$\begin{array}{r}
 312469 \\
 + 758 \\
 + 24092 \\
 \hline
 337319
 \end{array}$$

Example (4) $64 + 409 + 5,13,728$

$$\begin{array}{r}
 64 \\
 + 409 \\
 + 513728 \\
 \hline
 514201
 \end{array}$$

In the examples 3 and 4, the numbers are carried over mentally.

अर्थपूर्ण वाक्य तयार करा.

Revision

- Three race tracks are given below. Try to complete the set of sentences in each track within one minute. You have to use a new word/words in each sentence. The first one to complete a set correctly is the winner.

शर्यतीचे तीन मार्ग खाली दिले आहेत. प्रत्येक मार्गावरील संचातील वाक्ये एका मिनिटात पूर्ण करता येतात का, ते पहा. प्रत्येक वाक्यात नवीन शब्द वापरायला हवा/हवे. सर्व वाक्ये अचूकपणे पहिल्यांदा पूर्ण करणाऱ्या मुलाला/मुलीला विजेतेपद मिळेल.

03

• I am _____ .

• You are _____ .

• We are _____ .

• He is _____ .

• She is _____ .

• It is _____ .

• They are _____ .

• I like _____ .

• You like _____ .

• We like _____ .

• He likes _____ .

• She likes _____ .

• It likes _____ .

• They like _____ .

• I have _____ .

• You have _____ .

• We have _____ .

• He has _____ .

• She has _____ .

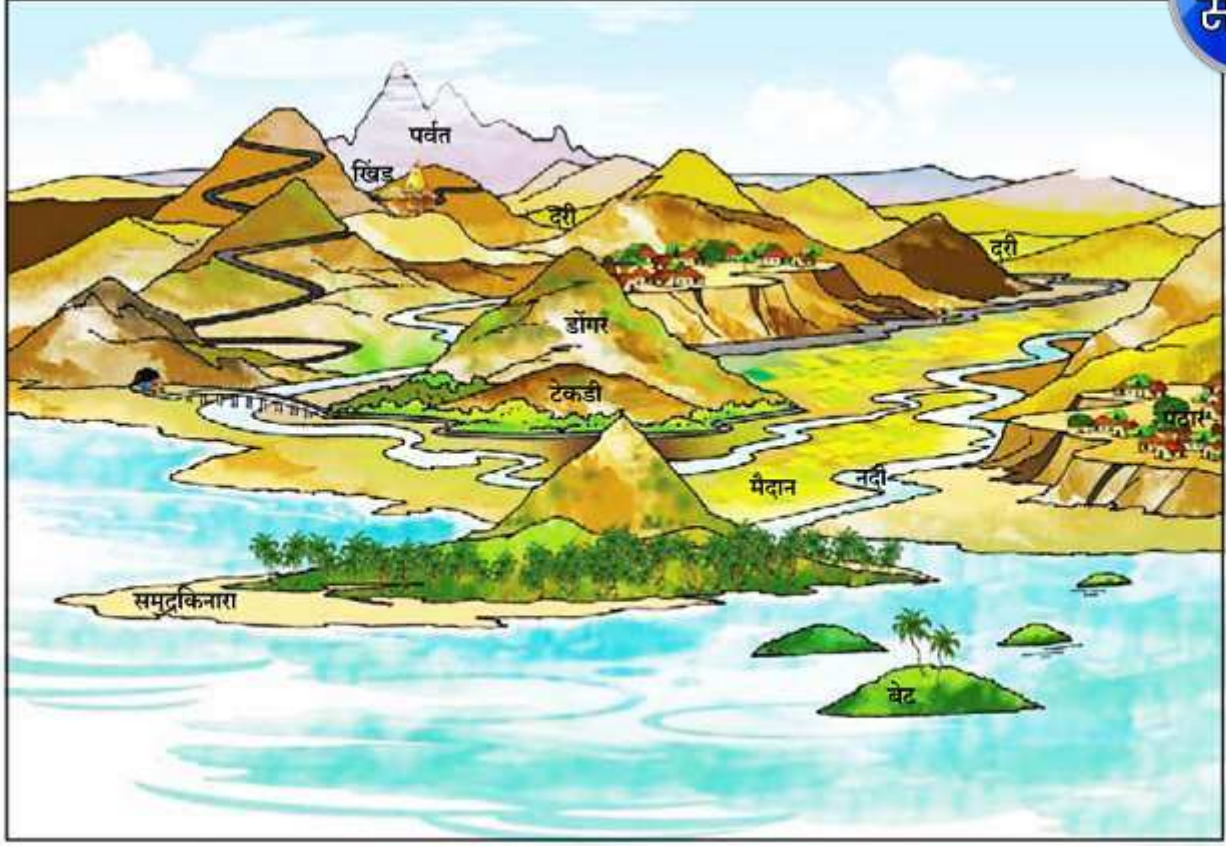
• It has _____ .

• They have _____ .

मुलांनी 'I am a boy./I am singing./ I am happy.' किंवा 'It is big./ It is a dog./ It is raining./ It is hopping.' अशी वेगवेगळ्या प्रकारची वाक्ये सांगितली, तरी ती सवीकारावी.

पाठ वाचा व समजून घ्या.

३. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी

टैस्ट
मोडवा

विविध भूरूपे

तर कोठे खडकांचे उंच उंच सुळके दिसतात. पृथ्वीवरील हा जमिनीचा थर शिलावरणाचा भाग आहे. पृथ्वीचा बराचसा भाग पाण्याने झाकलेला आहे. या पाण्याखालीही शिलावरण असते. पृथ्वीचे बाहेरील कवच व त्याखालील थराचा काही भाग मिळून शिलावरण बनते.

पृथ्वीच्या पृष्ठभागाचा सुमारे $\frac{1}{3}$ भाग जमिनीचा आहे. जमिनीच्या सलग व मोठ्या भागास खंड म्हणतात. पृथ्वीवरील सर्व जमीन सलग नाही. ती सात खंडांमध्ये विभागली असून ते आशिया, युरोप, आफ्रिका, उत्तर अमेरिका, दक्षिण अमेरिका, अंटार्क्टिका आणि ऑस्ट्रेलिया या नावांनी ओळखले जातात. आशिया हा सर्वांत मोठा खंड आहे, तर ऑस्ट्रेलिया हा सर्वांत लहान खंड आहे.

जमीन सगळीकडे सपाट किंवा सारख्या उंचीची नसते. तिच्या उंचसखलपणामुळे जमिनीला विशिष्ट आकार प्राप्त होतात, त्यांना भूरूपे म्हणतात. मैदान, टेकडी, डोंगर इत्यादी भूरूपे तुम्ही चित्रात पाहू शकता.

पृथ्वीच्या पृष्ठभागाचा सुमारे $\frac{2}{3}$ भाग पाण्याने व्यापलेला आहे. यापैकी बहुतांश पाणी महासागरांमध्ये सामावलेले आहे. महासागरांमधील पाणी खारे असते. अटलांटिक, पॅसिफिक, आर्क्टिक, हिंदी व दक्षिण महासागर हे पाच महासागर आहेत. महासागर व जमीन यांच्या सीमाभागाला सागरतट किंवा किनारपट्टी म्हणतात. किनारपट्टीवर वेगवेगळ्या आकाराची जलरूपे तयार होतात. उदाहरणार्थ, समुद्र (सागर), उपसागर, सामुद्रधुनी, आखात, खाडी इत्यादी. ही जलरूपे महासागराचे भाग आहेत.

जमिनीवरून वाहणारे पाणी

पृथ्वीवर, जमिनीवरून वाहणारे लहान-मोठे पाण्याचे प्रवाह असतात. यांचे पाणी खारे नसून गोडे असते. त्यांना ओहळ, ओढा, नदी अशी नावे आहेत. या जलरूपांपैकी ओहळ सर्वांत लहान, तर नदी सर्वांत मोठी असते.

ओहळ, ओढे जोडले जाऊन उपनद्या, नद्या बनतात. एखाद्या जागी नदीचे पाणी नैसर्गिकरीत्या

२. इतिहास आणि कालसंकल्पना

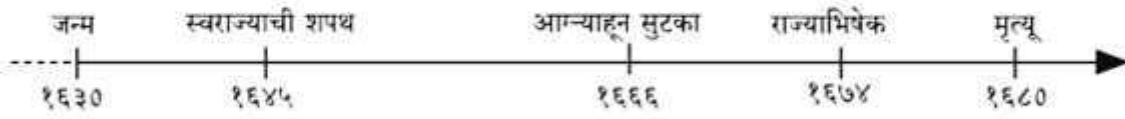
पाठ वाचा व समजून घ्या.

सर्राव

टैस्ट
मोडवा

हे आपण पाहिले आहे. एखाद्या विशेष घटनेच्या स्मरणार्थ नव्या कालगणनेची सुरुवात केली जाण्याची प्रथा पूर्वीपासून अस्तित्वात होती. उदा., एखाद्या पराक्रमी राजाच्या राज्याभिषेकाची घटना. छत्रपती शिवाजी महाराजांनी आपल्या राज्याभिषेकाच्या निमित्ताने इसवी सन १६७४ मध्ये 'राज्याभिषेक शक' या शकाची सुरुवात केली होती, हे आपल्याला माहित आहे.

पृथ्वीच्या उत्पत्तीपर्यंत मागे जाणारा साडेचार अब्ज वर्षांचा एवढा मोठा काळ एकदम समजावून घेणे सोपे नाही. म्हणून तो टप्प्याटप्प्याने समजावून घेणे आवश्यक ठरते. त्यासाठी इतिहासाच्या काळाची विभागणी केली जाते. त्यामध्ये प्रामुख्याने दोन टप्पे मानलेले

छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जीवनातील महत्त्वाच्या घटना (इ.स. १६३० ते १६८०)

'शालिवाहन शक' आणि 'विक्रम संवत्' या भारतात प्रचलित असलेल्या कालगणना आहेत. इस्लाम धर्माचे संस्थापक प्रेषित मुहम्मद पैगंबर यांनी मक्केहून मदिनेला स्थलांतर केले. या स्थलांतराच्या काळापासून 'हिजरी' या कालगणनेची सुरुवात झाली. भारतातील पारशी समाज उपयोगात आणत असलेल्या कालगणनेच्या पद्धतीला 'शहेनशाही' कालगणना असे म्हटले जाते.

आहेत : १. प्रागैतिहासिक काळ २. ऐतिहासिक काळ.

२.३ इतिहासाची कालविभागणी

इतिहास हे भूतकाळातील घटनांचे ज्ञान करून देणारे शास्त्र आहे, हे आपण पहिल्या पाठात पाहिले. त्यावरून आपल्या हेही लक्षात येते, की होऊन गेलेला सर्व काळ हा भूतकाळ होय. भूतकाळ हाच इतिहासाचा काळ आहे. व्यापक दृष्टीने पाहता, इतिहासाचा काळ आपल्या सूर्यमालेच्या उत्पत्तीच्या काळापर्यंत मागे जातो, हे लक्षात घ्यायला हवे. सुमारे साडेचार अब्ज वर्षांपूर्वी आपली सूर्यमाला निर्माण झाली. आपली पृथ्वी हा त्या सूर्यमालेतील एक ग्रह आहे. याचा अर्थ पृथ्वीची उत्पत्तीसुद्धा सुमारे साडेचार अब्ज वर्षांपूर्वी झाली.

१. प्रागैतिहासिक काळ : ज्या काळाचा इतिहास लिहिण्यासाठी लिखित पुरावा उपलब्ध होत नाही, त्या काळाला प्रागैतिहासिक काळ असे म्हणतात. 'प्राक्' म्हणजे पूर्वीचा.

२. ऐतिहासिक काळ : ज्या काळाचा इतिहास लिहिण्यासाठी लिखित पुरावा उपलब्ध होतो, त्या काळाला ऐतिहासिक काळ असे म्हणतात.

२.४ कालमापनाच्या वैज्ञानिक पद्धती आणि कालनिश्चिती

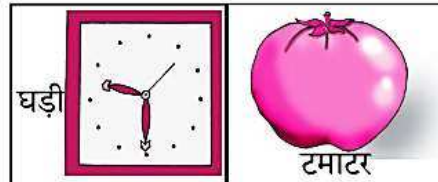
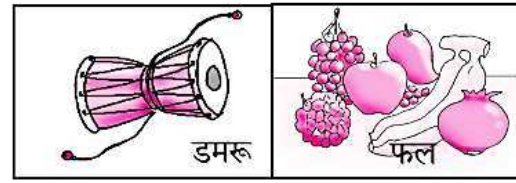
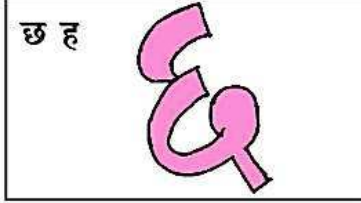
आज कोणता वार आहे किंवा कोणती तिथी आहे किंवा कोणती तारीख आहे, हे आपण ठरवतो, तेव्हा आपण कालगणना करतो. कालगणनेच्या अनेक पद्धती असतात हे आपण पाहिले. या पद्धतींमध्ये काळाची गणना पुढील किंवा मागील क्रमाने करता येते. उदा., हा महिना जून आहे, असे म्हटले तर मागील महिना मे होता आणि पुढील महिना जुलै असेल हे सांगता येते.

● देखो और सुनो :

५. पहचान हमारी-भाग (१)

टेस्ट
मोडवा

पढ़ो : डर, फर, घर, रथ, शक, शरद, शहद, दशक, आदर, कहकर, अरहर, अशरफ, अटककर, आह, डाक, छाछ, थका, कथा, हरा, आशा, आका, काका, दादा, आहार, शारदा, शाकाहार, फटकार ।

स्वयंमूल्यमापन चाचणी पहा खालील लिंकवर..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

माझा ऑनलाईन अभ्यास - प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

पाचवी मराठी	पाचवी गणित	सेमी गणित	पाचवी इंग्रजी	पाचवी प.अ-1	पाचवी प.अ-2	हिंदी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

MiniShala शैक्षणिक ॲप्स खालील लिंकवरून डाऊनलोड करा.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
		आठवी	नववी	दहावी		

गुरुमाऊली शैक्षणिक ॲप्स - [Click Here](#)